



Vlaams
Parlement

vergadering **C132**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 26 maart 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorbereiding en de verwachtingen van de Vlaamse Regering met betrekking tot het Roemeense voorzitterschap van de Europese Unie – 916 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het netwerk van regionale hubs ter beoordeling van de uitvoering van EU-beleid – 938 (2018-2019)	6
VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen van de cycloon Idai in partnerlanden Malawi en Mozambique – 932 (2018-2019)	9

VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorbereiding en de verwachtingen van de Vlaamse Regering met betrekking tot het Roemeense voorzitterschap van de Europese Unie – 916 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, sinds enkele maanden heeft Roemenië voor de eerste keer het voorzitterschap van de Europese Unie overgenomen. We horen er niet zo heel veel over omdat heel veel ogen in het Europese landschap zijn gericht op het Verenigd Koninkrijk. Er wordt nagedacht over het meerjarig financieel kader. De verkiezingen komen eraan en er zijn nog heel wat andere dossiers. Het voorzitterschap komt niet zo heel sterk uit de verf. Toen het startte, waren er al heel wat kritische en sceptische stemmen die zich afvroegen of het wat ging worden.

Roemenië wordt immers geplaagd door grote interne politieke problemen. Ook commissievoorzitter Juncker waarschuwde de regering dat Roemenië de juiste voorwaarden moest creëren voor een succesvol voorzitterschap en de interne problemen opzij moest zetten. De Europese Commissie uitte vorige maand ook een grote bezorgdheid over de rechtsstaat in Roemenië en de wijze waarop de regering omgaat met de strijd tegen corruptie. Er zijn ook spanningen tussen de president en de regering.

Vorige week kreeg het land dan weer complimenten van de vicevoorzitter van de commissie omdat het voorzitterschap tot nu zeer succesvol is geweest. Dat gebeurde in het kader van een informele vergadering in Boekarest van de Europese ministers bevoegd voor Europese Zaken.

Roemenië heeft bij het begin van zijn voorzitterschap verklaard een ambitieuze en realistische voorzitter te willen zijn. Roemenië bouwt zijn voorzitterschap op vier pijlers en vier sleutelmomenten. De pijlers zijn: het Europa van convergentie met groei, concurrentievermogen en connectiviteit; een veilig Europa; Europa als globale speler; een Europa van gedeelde waarden. Men schoof ook vier sleutelmomenten naar voren: een vlotte transitie naar een nieuwe institutionele cyclus; brexit en de toekomstige relaties met het Verenigd Koninkrijk; de EU-top in Sibiu over de toekomst van Europa, waarvoor al voorbereidingen bezig zijn; de Europese verkiezingen.

De Roemeense regering wil van de Europese top op 9 mei in Sibiu een succesverhaal maken. De leiders van de EU-lidstaten zullen het hier weer hebben over de toekomst van Europa.

Het voorzitterschap van Roemenië heeft tot op heden niet veel aandacht gekregen, maar Vlaanderen heeft op een aantal vlakken banden met Roemenië. Een heel aantal steden en gemeenten hebben een jumelage met een Roemeense partnergemeente. Dat dateert nog uit de tijd dat heel veel dorpen werden bedreigd door Ceausescu. Er zijn verscheidene samenwerkingsinitiatieven via sociaal-culturele organisaties. En ten slotte zijn er ook heel wat Vlaamse bedrijven actief in Roemenië.

Minister-president, hoe heeft de Vlaamse Regering het Roemeense voorzitterschap voorbereid? Welke rol heeft onze algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering (AAVR) bij de EU hierin gespeeld?

Hebben samenwerkingsinitiatieven van sociaal-culturele organisaties daarin een plaats?

Speelt Flanders Investment & Trade (FIT) op een of andere wijze in op dit voorzitterschap?

Welke verwachtingen koestert u ten aanzien van dit Roemeense EU-voorzitterschap, dat nog loopt tot eind juni?

De modernisering en vereenvoudiging van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) vormen een van de belangrijkste prioriteiten voor het Roemeense voorzitterschap. Op welke wijze volgt de Vlaamse Regering het GLB op?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Kennes, u zult met mij kunnen vaststellen dat het gewicht van het voorzitterschapsprogramma in termen van agendasetting op het Europese toneel de laatste jaren duidelijk is afgenomen. De focus ligt veel meer op het jaarlijkse werkprogramma van de Europese Commissie, dat deze functie overgenomen.

En wij hebben, zoals u weet, bij het begin van deze regeerperiode beslist om meer de focus te leggen op ons EU-beleid. Wij selecteren elk jaar een aantal Europese dossiers waaraan prioriteit gegeven zal worden. Wij doen dat op basis van het jaarlijkse werkprogramma van de Europese Commissie. Wij hebben op 22 februari onze prioriteiten voor 2019 vastgelegd en bekendgemaakt, zoals we dat elk jaar doen.

Wat de vier punten aangaande het Europees voorzittersprogramma betreft, verwijs ik naar onze visienota. Voor elk van die punten formuleert onze visienota immers een sterk beleid, een sterke voorkeur en sterke opties. Dit is ook de basisvisie van de Vlaamse Regering op elk van die vier functies.

De samenwerkingsinitiatieven voor sociaal-culturele organisaties worden niet standaard aangeboden, maar als er vragen zijn van een of andere organisatie, wordt daarop ingegaan. Onze algemene vertegenwoordiger bij de EU heeft op 24 november 2018 tijdens de jaarlijkse contactdag 'Actie Dorpen Roemenië' een lezing gegeven over de EU in Roemenië en de relaties bekeken door de Vlaamse bril. Bij een ander initiatief in 2018 verleende de Vlaamse Regering samen met de Nederlandse Taalunie steun aan de regionale zomercursus Nederlands in Boekarest. En het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) organiseerde specifieke events voor het middenveld in het kader van het Roemeense voorzitterschap. Er was de infosessie 'Blijft de EU koploper met haar klimaatbeleid? En wat doet Vlaanderen?', een infosessie 'Wat brengt de toekomst voor Horizon Europe onder het Roemeense voorzitterschap?', en een infosessie 'Education priorities of the Romanian presidency'.

FIT speelt niet specifiek in op het voorzitterschap van de EU. Ik heb er wel voor gezorgd dat er nu ook een vertegenwoordiger van FIT bij onze EU-vertegenwoordiging zou zijn, dat was niet het geval – ik was daar een beetje verwonderd over. FIT is nu dus ook een deel van onze permanente vertegenwoordiging. Uiteraard zet FIT ook voortdurend in op Roemenië als exportbestemming. Er is om de twee jaar een groepszakenreis richting Roemenië. De laatste was vorig jaar, en volgend jaar zal er dus in principe een nieuwe zijn. Volgens het laatste cijfer van 2017 is de export naar Roemenië ten opzichte van 2016 gestegen met bijna 6 procent: 5,98 procent. Ik moet er wel aan toevoegen dat het niet over grote bedragen gaat: 1455,40 miljoen euro.

Bij de start lagen de verwachtingen ten aanzien van het Roemeense voorzitterschap inderdaad eerder laag. Commissievoorzitter Juncker heeft er zich zelfs

publiek over uitgelaten, dat hij twijfels had 'about Romania's ability to lead the EU'. Dat was nogal een sterke uitspraak vanwege de Europese Commissievoorzitter. Men vreesde eigenlijk een gebrek aan mensen en middelen om dat voorzitterschap tot een goed einde te brengen. Het is natuurlijk ook een politiek turbulente periode. Denk maar aan de brexit, denk maar aan de komende Europese verkiezingen – zoals u zelf zegt.

Maar Roemenië is er, misschien een beetje tot verrassing van een aantal mensen, toch in geslaagd om een aantal belangrijke dossiers af te ronden. Het goederenpakket is aangenomen, waardoor producten gemakkelijker in andere lidstaten verkocht kunnen worden en strengere controles op nationale autoriteiten inzake veiligheid mogelijk zijn. De Raadsconclusies met betrekking tot het gecoördineerd plan inzake kunstmatige intelligentie zijn aangenomen. Daarmee erkent de Raad het belang van het gebruik en de ontwikkeling van artificiële intelligentie binnen de EU. Voor Vlaanderen wijs ik specifiek op het akkoord over Horizon Europe. Dit programma voor onderzoek en innovatie is erg belangrijk voor Vlaanderen en onze onderzoeksinstellingen. Het akkoord dat op tafel ligt en dat normaal eerstdaags bekrachtigd moet worden, is een voor ons mooi compromis, waar Vlaanderen ook echt op gewogen heeft. Door ons toedoen zit het excellentiebeginsel ook in de tekst vevat, en ik hoop dan ook dat die tekst op die manier goedgekeurd geraakt.

Ik pleit er dus ook voor om het Roemeense voorzitterschap nu nog niet te beoordelen, maar eind juni de balans te maken. Tegen de verwachtingen in, kunnen we toch zeggen dat er betere resultaten zijn dan verwacht.

Het gemeenschappelijk landbouwbeleid komt op de Raad Landbouw en Visserij van de Raad van de EU. Het Departement Landbouw en Visserij volgt die ontwikkelingen op het vlak van het gemeenschappelijk landbouwbeleid op en zorgt daar ook voor de vertolking van de Vlaamse standpunten. Voor de wijze van opvolgen en werken daar zou ik u dus willen verwijzen naar de minister bevoegd voor de landbouw.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Ik noteer dat er toch een aantal zaken ten goede evolueren wat de dossiers betreft die onder dit voorzitterschap worden aangepakt. Ik ben ook tevreden met de verwijzing naar de Actie Dorpen Roemenië en het feit dat onze vertegenwoordiger daar is gaan spreken toen zij een bijeenkomst hebben gehouden. Er zijn verschillende vormen van samenwerking. Ik heb daar nota van genomen, van de Taalunie en van VLEVA, dat naar aanleiding van dit voorzitterschap blijkbaar toch een aantal specifieke infosessies heeft georganiseerd.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik dank de minister-president voor zijn toelichting. Het klopt wat is gezegd over de bezorgdheid die de Europese Commissie zelf heeft geuit met betrekking tot de situatie in Boekarest. Ik had het voorrecht om een kleine twee weken geleden samen met collega Jan Van Esbroeck in Boekarest te zijn. Ik moet vaststellen dat het land naar buiten toe de nodige inspanningen doet om te tonen dat het bijzonder open staat ten aanzien van de Europese Unie, maar we kunnen er natuurlijk niet omheen dat er nog niet zo lang geleden massademonstraties waren in Boekarest tegen het regeringsbeleid.

Je hebt daar de sterke man, die weliswaar niet in de regering zit, maar die wel de touwtjes in handen zou hebben. Hij wordt bijvoorbeeld beticht van stevige fraude met EU-fondsen voor openbare werken. Er zijn recent ook heel wat justitiehervormingen doorgevoerd in het land, omdat Liviu Dragnea, de sterke man van

de socialistische regeringspartij, met die justitiehervormingen via zijn coalitie probeert om een gevangenisstraf te ontlopen.

Ik heb zelfs ergens gelezen dat er een scenario was om Roemenië het voorzitterschap mogelijk toch te ontnemen en het onmiddellijk aan Finland toe te vertrouwen. Anderzijds hoor ik van u, minister-president, dat er toch ergens wel positieve geluiden zijn. Maar het verontrust mij natuurlijk dat sommige landen door de Europese Commissie wel gevisieerd worden – dan bedoel ik Roemenië, Hongarije en Polen, al dan niet terecht – en andere landen zoals Spanje, waar er toch ook wel bepaalde interne discussies en conflicten bestaan met betrekking tot Catalonië en er toch een twintigtal ministers en gewezen ministers in de gevangenis zitten en er nu een proces lopende is, dat de Europese Commissie en Commissievoorzitter Juncker en de Raadsvoorzitter daarover totaal zwijgen, wat toch wel wijst op een selectieve behandeling van bepaalde lidstaten, wat ik namens mijn fractie ten zeerste blijf betreuren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het netwerk van regionale hubs ter beoordeling van de uitvoering van EU-beleid – 938 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, er is de voorbije jaren een soort taskforce opgestart onder voorzitterschap van vicevoorzitter Frans Timmermans, in overleg met de lidstaten en met de Europese Commissie, maar ook het Comité van de Regio's. In die Subsidiarity Task Force werd er geadviseerd en werden heel wat aanbevelingen gedaan.

Het Comité van de Regio's, dat zoals u weet een adviesorgaan is bestaande uit leden van lokale en regionale overheden in de EU-28, lanceerde onlangs het zogenaamde RegHub-proefproject, een netwerk van regionale hubs ter beoordeling van de uitvoering van het EU-beleid.

Het is alleszins een voordeel dat Vlaanderen deelneemt aan dit project, dat ervoor probeert te zorgen dat ervaringen van lokale en regionale overheden met betrekking tot het EU-beleid meer ingang zouden vinden in de Europese besluitvorming. We kennen natuurlijk ook de subsidiariteit. Minister-president, ik weet dat die u na aan het hart ligt, net zoals dat bij mezelf het geval is. We kunnen echter niet ontkennen dat de hele procedure met betrekking tot subsidiariteit zoals voorzien in artikel 5 van het Verdrag van Lissabon, met het 'early warning'-systeem, het vroegwaarschuwingssysteem, toch wel bijzonder omslachtig is. Men moet dat beoordelen wanneer er een voorstel komt. Men moet dat beoordelen in de parlementen, in de nationale parlementen of in de deelstaatparlementen. Men moet dan ook in andere deelstaten naar een soort meerderheid gaan om een bepaald voorstel van de Europese Commissie te overrulen. Ik heb hier al meermaals aangekaart dat ik het goed zou vinden dat we meer aandacht zouden besteden aan de subsidiariteit. Maar anderzijds is de regeling op zich bijzonder omslachtig waardoor het moeilijk is om een subsidiariteitsadvies uit te brengen of die politieke dialoog op te starten.

Maar om terug te keren naar de vraag: er zijn aanbevelingen van de 'subsidiarity task force'. Vlaanderen doet mee aan de uitvoering van een van die aanbevelingen, met name het zogenaamde RegHub-proefproject. Minister-president, kunt

u toelichting geven over dit project? Als ik het goed voor heb, is een ambtenaar van het Departement Buitenlandse Zaken bevoegd om die RegHub op te volgen. Hoe ziet de rol eruit die Vlaanderen zal spelen in dit project? Welke verwezenlijkingen verwacht u van dit RegHub-netwerk? Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega Vanlouwe, onder voorzitterschap van de eerste vicevoorzitter van de Europese Commissie, Frans Timmermans, werd de 'taskforce inzake subsidiariteit, evenredigheid en minder en efficiënter optreden' op 14 november 2017 opgericht.

De taak van de taskforce bestond erin aanbevelingen te doen over hoe de algemene principes van subsidiariteit en proportionaliteit beter kunnen worden toegepast en binnen welke beleidsdomeinen taken opnieuw kunnen worden overgedragen aan de lidstaten.

Na de publicatie van het rapport op 10 juli 2018 implementeerde het Comité van de Regio's één concrete opvolgingsmaatregel uit de aanbevelingen van de 'subsidiarity task force', met name de oprichting van een netwerk van regionale hubs, RegHub. Dat is Aanbeveling 8: "(...) In het algemeen dient bij het toezicht op en de evaluatie van EU-wetgeving ten volle rekening te worden gehouden met de ervaringen van lokale en regionale overheden en hun netwerken. Het Comité van de Regio's dient een nieuw proefnetwerk van regionale centra op te zetten ter ondersteuning van de evaluatie van de beleidsuitvoering." Dit proefproject loopt twee jaar.

De Vlaamse overheid diende met succes een aanvraag in en maakt sinds begin dit jaar deel uit van RegHub. Samen met Vlaanderen nemen 36 andere regio's deel aan RegHub, onder andere Noordrijn-Westfalen en Hauts-de-France. Wij zijn samen met 19 andere regio's geselecteerd als kernlid van het proefproject. De selectie als kernlid gebeurde op basis van geografisch evenwicht, politiek en administratief engagement, en ervaring met uitvoering van EU-beleid.

Daarnaast zijn ook zeventien geassocieerde leden geselecteerd, waaronder Catalonië, Kreta en Piëmont. Deze geassocieerde leden nemen hier net als de kernleden aan deel, maar kunnen niet op de financiële steun van het Comité van de Regio's rekenen.

Het netwerk formuleert aanbevelingen voor het beleidsniveau van de EU die zullen worden opgesteld op basis van de gebundelde input van de RegHub-leden (netwerk van regionale hubs). Die input zal door middel van schriftelijke raadpleging worden verzameld en zal vervolgens in de vorm van een zogenaamd technisch rapport via het Comité van de Regio's aan de betrokken Europese instellingen worden bezorgd. De timing is hierbij cruciaal. Het is de bedoeling dat de rapporten worden bezorgd wanneer de betrokken instelling het bewuste regelgevende kader evalueert. De RegHub-evaluatie zal dus samenlopen met de REFIT-evaluaties (Regulatory Fitness and Performance Programme).

Daarnaast is de Europese Commissie nauw verbonden met de RegHub-werkzaamheden. De Europese Commissie denkt mee na over de structuur, de timing en de inhoud van de consultaties. Het is de bedoeling dat de antwoorden op de consultaties en de aanbevelingen bruikbaar zijn en door de Europese Commissie maximaal in rekening kunnen worden gebracht. Het secretariaat-generaal van de Europese Commissie blijft hier doorheen het proefproject bij betrokken, zodat een nauwe samenwerking en dialoog met de Europese Commissie worden verzekerd. Op die manier wordt ook de link met de 'Betere Regelgeving'-agenda bewaakt.

Tijdens de openingssessie van 31 januari 2019 heeft de RegHub zijn werkmethode en -programma voor 2019 besproken. Dit jaar zullen de leden worden geraadpleegd over de uitvoering van Europese regelgeving inzake overheidsopdrachten, over patiëntenrechten bij grensoverschrijdende zorg en over de luchtkwaliteit. De subsidiariteitstoets maakt hier geen deel van uit. Dit zijn voor Vlaanderen relevante thema's. De leden krijgen ongeveer zes weken om de raadplegingen te beantwoorden. De eerste raadpleging, met betrekking tot overheidsopdrachten, wordt binnenkort verwacht.

Tijdens de viermaandelijke vergaderingen van de RegHub wordt de Vlaamse overheid door haar eurocoördinator vertegenwoordigd. Als een van de belangrijkste leden van het proefproject zal de Vlaamse overheid een actieve en constructieve rol opnemen. Ik denk dat we, meer dan de andere RegHub-leden, grondwettelijk uitgebreide bevoegdheden hebben die nauw verweven zijn met de bevoegdheden van de EU. De Vlaamse overheid heeft ook uitgebreide ervaring met de uitvoering en de omzetting van het Europees beleid. We houden toezicht op en zijn betrokken bij de uitvoering van het Europees beleid door gemeentelijke, provinciale en andere gedecentraliseerde overheden. De Vlaamse overheid zal haar ervaring en kennis graag voor dat RegHub-project inzetten, maar onze inzet zal niet onvoorwaardelijk zijn. Mijn diensten zullen erover waken dat de RegHub wel degelijk een positief verschil maakt voor de overheden in Vlaanderen en dat de administratieve last van onze deelname tot een minimum beperkt blijft. De Vlaamse deelname aan het proefproject zal op tijd en stond worden geëvalueerd.

Ik verwacht en hoop dat het proefproject zijn vooropgestelde doelen zal waarmaken. De RegHub moet de afstand tussen de EU en het Vlaams beleidsniveau verkleinen. Het is voor mij cruciaal dat de RegHub een impact heeft op de REFIT-evaluaties en bijgevolg uiteindelijk bijdraagt tot een betere toepassing van de subsidiariteits- en proportionaliteitsprincipes. Dit kan neerkomen op de herziening, de wijziging en in ultieme gevallen de intrekking van bestaande Europese regelgeving.

Het is onze verwachting dat dit een slagkrachtig en efficiënt forum wordt. We willen er werk van maken dat de ervaringen van de regionale overheden met de uitvoering van de Europese regels op een heldere manier in kaart worden gebracht en dat op basis van die bevindingen duidelijke aanbevelingen kunnen worden geformuleerd waarmee de EU aan de slag kan. Deze aanbevelingen moeten een toegevoegde waarde hebben voor de Europese beleidsmakers. Ze moeten er, met andere woorden, op termijn voor zorgen dat de Europese regels beter uitvoerbaar worden en beter worden afgestemd op de noden van de regionale en eventuele lokale overheden die in het Comité van de Regio's actief zijn.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik denk dat het inderdaad interessant kan zijn dat Vlaanderen in dit proefproject een bepaalde rol kan spelen. De omzetting van het EU-beleid in onze regelgeving is niet altijd gemakkelijk, maar het is ook goed dat wij dat op een efficiënte manier doen. Het is ook de bedoeling om de afstand tussen Vlaanderen en de Europese Unie te verkleinen.

Ik hoop alleen, minister-president, dat we ook rekening houden met Verklaring 51 bij het Verdrag van Lissabon. U hebt daar persoonlijk de nodige inspanningen voor gedaan. Ik weet dat het een eenzijdige verklaring is die Vlaanderen heeft toegevoegd, maar er staat ook letterlijk in dat de parlementen van de deelstaten aangezien worden als een component van de parlementen van de lidstaten. Daardoor zijn we ook iets meer dan een regio. We zweven tussen een regio, een deelstaat en een lidstaat. Ik hoop dat we in de toekomst alvast een volwaardige lidstaat zullen worden van de Europese Unie.

Ik vind de regionale hub een goed proefproject, maar anderzijds hoop ik dat we onze ambitie om voor de uitvoering van Verklaring 51 te zorgen niet opnieuw zullen tenietdoen, zodat we effectief als een component van een nationale lidstaat worden aangezien. We hebben hier dan ook verschillende Europese commissarissen ontvangen en we doen al het nodige om die Europese wetgeving en Europese verordeningen om te zetten in onze eigen decreetgeving.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik deel natuurlijk uw zorg, mijnheer Vanlouwe, maar ik denk niet dat er enig gevaar is dat via RegHub Verklaring 51 van het Verdrag van Lissabon zou gewijzigd worden. Om die te wijzigen, heb je trouwens ook een akkoord nodig van alle lidstaten. Ik heb daar tot op het laatste moment zeer zwaar voor gevochten. Toen ik minister was, heb ik gezegd dat ik niet akkoord zou gaan met dat verdrag zolang dit er niet in was opgenomen. Dat is toen ook gelukt.

De subsidiariteitstoets is een volle bevoegdheid van dit Vlaams Parlement. Daarnaast is er ook de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling in dit land die inhoudt dat Vlaanderen en het Vlaams Parlement hun akkoord moeten geven aan alle gemengde verdragen, waaronder ook de EU-verdragen. Ik denk niet dat er enig risico bestaat dat er via RegHub op eender welke manier een erosie komt van de bevoegdheden die dit parlement heeft. Het Vlaams Parlement heeft bevoegdheden die zowel binnen de Belgische constitutie zijn opgenomen als in het Verdrag van Lissabon. Verklaring 51 is opgenomen als een eenzijdige maar toch geldige verklaring, zoals er zoveel verklaringen zijn toegevoegd. In Verklaring 51 staat dat men voor België ook de parlementen van de deelstaten als nationale parlementen moet beschouwen. Dit is aanvaard als toegevoegde verklaring. Ik zal het letterlijk voorlezen als u dat wilt. "Het Koninkrijk België verduidelijkt dat, overeenkomstig zijn grondwettelijk recht, zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat van het federaal parlement als de parlementaire vergaderingen van de Gemeenschappen en Gewesten in functie van de bevoegdheden die de Unie uitoefent, optreden als componenten van het nationaal parlementair stelsel of als kamers van het nationaal parlement."

De voorzitter: Dat is een van de redenen waarom wij van mening verschillen over een ander dossier, mijnheer Vanlouwe. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Mijn partij zal mij op het einde van de rit wel volgen. U zult het zien. Het is niet de eerste keer dat dat het geval is trouwens. *(Opmerking van minister-president Bourgeois)*

Ja, ik jaag met de fanfare op kop. Het is niet de blauwe banier, maar het hoog banier. Er zijn er nog een paar andere, maar die zijn een beetje 'shaky'.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen van de cycloon Idai in partnerlanden Malawi en Mozambique – 932 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Voorzitter, de vraag die ik wil stellen, werd deels al beantwoord. Minister-president, ik heb dit weekend, in de kranten en online, gelezen dat er al een deel van noodhulp werd toegekend. Uzelf en uw collega-minister Van den Heuvel hebben daarover gecommuniceerd.

Mijn vraag was aanvankelijk, onmiddellijk na de bekendmaking van de natuurramp in Malawi, Mozambique, en grote delen van het aansluitende Zimbabwe, waar ik de situatie een beetje ken, of bepaalde van onze projecten daar getroffen zijn, 'geïmpacteerd' zijn. Ik heb deels al een antwoord op mijn vragen, maar misschien zijn er nog enkele kleinere nieuwe evoluties, die ik dan graag van u verneem.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Hendrickx, de Mozambikaanse overheid beschouwt de gevolgen van de cycloon sinds 20 maart als een nationale noodsituatie. De voorlopige dodentol – en wellicht zullen we nooit de volledige cijfers kennen – ligt voor de 3 betrokken landen op 615: Mozambique 417, Malawi 59 en Zimbabwe 139. Dat zijn verschrikkelijk veel doden.

Er zijn in Mozambique minstens 400.000 mensen dakloos geworden. Heel wat toegangswegen zijn letterlijk weggeveegd, waardoor het voor hulpverleners uitermate moeilijk is om ter plaatse te komen en humanitaire goederen ter plaatse te brengen. Vooral in de kuststad Beira – dat hebt u allemaal vernomen – is de impact immens. Daar werd zo'n 90 procent van alle gebouwen vernield. In de provincies Sofala en Zambezia bevinden zich respectievelijk 246.000 en 211.000 mensen in een noodsituatie. Het Humanitarian Country Team raamt dat naar schatting 40,8 miljoen USD nodig is om de noden te lenigen.

De ambassade van Malawi heeft, naar aanleiding van het uitroepen van de noodtoestand daar op 8 maart 2019, een aanvraag tot hulpverlening geformuleerd op 13 maart. In Malawi zijn er 840.000 mensen getroffen door de overstromingen in 15 districten. Er zijn 577 gewonden gemeld en 59 doden geregistreerd. Naar schatting 94.000 mensen zijn moeten vluchten. Er is heel wat directe schade, maar ook op middellange en lange termijn wegens het overstromen van de landbouwgebieden net vóór de oogst, waarbij heel wat vee gestorven is. De noden daar worden momenteel ingeschat op 11,86 miljoen dollar, waarvan voorlopig slechts 1,7 miljoen dollar werd opgehaald.

Eén zaak is duidelijk: het officiële dodencijfer zal, naar ik vrees, nog niet het totale dodencijfer zijn. Waarnemers ter plaatse konden in een aantal dorpen hogere aantallen gestorvenen tellen dan in de officiële cijfers waren opgenomen.

Vlaanderen biedt op drie manieren hulp: bilaterale landenstrategienota's, internationale klimaatfinanciering en humanitaire hulp.

In het kader van de landenstrategienota's is de samenwerking met Malawi structureel, maar bijsturing van de projecten is mogelijk. In Mozambique zijn we actief in de provincie Tete.

Het ziet ernaar uit dat de schade daar eerder beperkt is, zeker aan onze project-sites. Veel van de door Vlaanderen ondersteunde partners die werken in de gezondheidszorg, zijn nu betrokken bij het lenigen van de eerste noden. Dat betekent concreet dat die medewerkers worden uitgezonden naar de meest getroffen gebieden.

Zoals ik al zei, bevatten onze projectovereenkomsten een bepaling dat bij onafwendbare situaties, buiten de wil van de uitvoerende partner om – force majeure, zoals deze cycloon – kan worden afgeweken van de doelstellingen waartoe de partners zich eerder verbonden.

De partners kunnen een afwijking van de initiële plannen of een budgetterschikking aanvragen. We gaan die uiteraard een voor een bekijken, in functie van de situatie en de grote noden die er zijn.

Een tweede punt is de internationale klimaatfinanciering. Wij financieren ook flankerende projecten, ook op vlak van klimaat. U weet dat het Vlaams Klimaatfonds een financieringsbron is voor klimaatprojecten in onze partnerlanden en in de brede regio. Een positief punt daarbij is dat onze klimaatprojecten zeer bewust omgaan met klimaatrisico's, waardoor ze beter voorbereid zijn tijdens door klimaat geïnduceerde noodsituaties.

Een voorbeeld daarvan is het Rode Kruis Vlaanderen, dat actief is in de grens-regio tussen Malawi en Mozambique. Het door Vlaanderen ondersteunde project aangaande klimaatgerelateerde rampenparaatheid heeft precies tot doel om de weerbaarheid van lokale gemeenschappen te versterken. Dit project werkt in op de institutionele capaciteit voor het voorbereiden op klimaatrampen, het versterken van de paraatheid en het sensibiliseren van de bevolking voorafgaand aan de ramp. We kunnen stellen dat dit project nu helaas aan een praktijktest is onderworpen.

In de getroffen districten werden er op voorhand 217 mensen getraind in eerste hulp, en werden er in Mozambique noodhulpgoederen voor 500 families opgeslagen in het centraal gelegen opslaghuis van Caia, vlakbij de Zambezi-rivier. Het is positief dat het Rode Kruis er zo in slaagde om de hulpgoederen ter plaatse te krijgen, nog voordat meerdere toegangswegen werden vernield door de cycloon.

Vlak na de ramp werd er in beide landen gebruikgemaakt van de 'crisis modifier' om medewerkers – ook vrijwilligers – meteen uit te sturen voor een assessment van de getroffen regio's. Op basis van dit assessment wordt de responsstrategie bepaald en gebudgetteerd. Ik zei al dat de opgeslagen noodhulpgoederen in Caia meteen na de ramp werden vrijgemaakt en verdeeld onder de getroffen bevolking.

De komende weken zal in beide landen verder gebruik worden gemaakt van de 'crisis modifier' om humanitaire hulp te bieden aan de getroffen bevolking. De 'crisis modifier' is een budget binnen het project voor dringende noodhulp tijdens de uitvoering van het project. De inspanningen van Rode Kruis Vlaanderen zijn trouwens vermeld in het VRT- journaal.

En dan zijn er de humanitaire acties, de noodhulp. Sinds deze regeerperiode maken we de bewuste keuze om een substantieel deel van ons humanitair budget te reserveren voor structurele noodhulp in onze partnerlanden. Met de steun van Vlaanderen – bijna 479.000 euro – werd in Mozambique een nieuwe coördinatiestructuur uitgebouwd: het COSACA-consortium van Oxfam, Save the Children en Care. Die structuur heeft tot doel een betere coördinatie te faciliteren van het rampenmanagement in Mozambique.

Voor 2019 is er ook voorzien in een vernieuwing van de structurele hulp voor Malawi. Gelet op de noodsituatie wil ik die steun zo snel mogelijk toekennen. Ik heb bij de inspectie van Financiën een dossier ingediend – dat gaat dan naar de minister van Begroting – om dat bedrag van 479.000 euro vlugger te kunnen toekennen aan het Resilience Window van het Acceleration Fund in Malawi, beheerd door UNDP Malawi (United Nations Development Programme). Daarvan zou 160.000 euro al onmiddellijk kunnen worden ingezet.

Het gaat eigenlijk om een gelijkaardige inzet als bij het Central Emergency Response Fund (CERF). U weet dat we het CERF structureel ondersteunen. De middelen worden op voorhand toegekend, maar hier is het toegespitst op Malawi. We dragen nu jaarlijks 600.000 euro bij aan het VN-noodhulpfonds CERF, dat naar aanleiding van de tropische cycloon Idai 20 miljoen dollar toewijst aan Mozambique, Zimbabwe en Malawi. Het CERF kan dus onmiddellijk structureel optreden. Ik heb hier al dikwijls gezegd dat het belangrijk is om daar een structurele bijdrage

aan te leveren, zodat professionals gecoördineerd kunnen optreden met grote middelen.

Zoals ik al zei, heeft de Vlaamse Regering dat vorige vrijdag beslist. Het gaat om mijn laatste noodhulpmiddelen voor dit jaar. We hebben unaniem beslist dat we ons niet aan de regel van zeven twaalfden houden. De volgende minister zal vanaf september nog wel middelen vinden. Minister Koen Van den Heuvel heeft ook middelen vrijgemaakt vanuit de internationale klimaatmiddelen, waarvan nog niet alles toegewezen was. We stellen dus allebei een bedrag ter beschikking. Het gaat om 100.000 en 150.000 euro. Zo hebben we Rode Kruis Vlaanderen onmiddellijk kunnen helpen met 250.000 euro. Rode Kruis Vlaanderen verricht in die omstandigheden trouwens altijd uitstekend werk.

Daar zullen de meest dringende noden mee gelenigd worden: veilig water, een voorlopig onderdak en de nodige basisgoederen voor mensen die volledig zijn afgesloten, geen middelen meer hebben en van wie het land overspoeld is. De noden zijn enorm.

We slagen er op de drie manieren waarop we samenwerken met onze landen in om vanuit onze relatief bescheiden positie een sterke bijdrage te leveren aan het lenigen van de noodhulp. Zodra ik toestemming krijg van de Inspectie van Financiën en van de minister van Begroting zal ik ook voor Malawi 479.000 euro gevraagd vrijmaken. Normaal worden die pas op het einde van het jaar uitbetaald.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Er is weinig repliek vereist.

U eindigt met te zeggen dat onze bijdragen eerder bescheiden zijn. Ik wil dat toch tegenspreken, want net door ons alert en spoedig optreden, tonen we aan hoe we als relatief kleine partner toch in staat zijn tot grootse prestaties. Met de schrijnende toestanden waardoor deze landen nu worden getroffen, zullen deze prestaties zeer hartelijk worden onthaald.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.